

INFORME ANUAL 2010 SECTOR TURÍSTIC BAIX LLOBREGAT

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	2
I. EL SECTOR TURÍSTIC I L'ACTIVITAT ECONÒMICA	3
II. APROXIMACIÓ GENERAL AL SECTOR TURÍSTIC DEL BAIX LLOBREGAT	6
1. Macromagnituds econòmiques	6
2. Estructura productiva i mercat de treball.....	7
III. LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES DEL SECTOR TURÍSTIC	12
1. Serveis d'allotjament	12
2. Serveis de menjar i begudes.....	14
3. Agències de viatges i operadors turístics.....	16
IV. CONCLUSIONS	19
BIBLIOGRAFIA	20

PRESENTACIÓ

A continuació us presentem l'informe del sector turístic al Baix Llobregat 2010. Aquest informe completa la informació que es publica en els informes trimestrals d'ocupació hotelera, que teniu a la vostra disposició a la pàgina web de l'Observatori Comarcal, mitjançant l'estudi de les magnituds econòmiques, d'estructura productiva i mercat de treball del sector turístic del Baix Llobregat.

La informació que recull aquest informe s'estructura en quatre grans apartats: sector turístic i activitat econòmica; aproximació general al sector turístic del Baix Llobregat; i les activitats econòmiques del sector turístic. S'inclou també un apartat de conclusions.

En el primer apartat, "el sector turístic i l'activitat econòmica", es realitza una anàlisi general de la situació i impacte del sector turístic en l'economia europea per a, posteriorment, recollir les recomanacions dels principals agents econòmics i polítics respecte el futur desenvolupament turístic.

En el segon bloc, "aproximació general al sector turístic del Baix Llobregat", es presenten les primeres dades del sector turístic a la comarca: macromagnituds econòmiques (el pes de l'hostaleria en el Producte Interior Brut del sector serveis), estructura productiva i mercat de treball.

El tercer apartat, "les activitats econòmiques del sector turístic", estudia diferents activitats que formen el sector turístic a la comarca -serveis d'allotjament; serveis de menjar i begudes i agències de viatges i operadors turístics- seguint una estructura comuna que permet la comparació entre les diferents activitats: pes en el sector turístic; evolució i estacionalitat de la població ocupada; distribució d'autònoms i assalariats; feminització i estacionalitat de l'atur i contractació i temporalitat.

Finalment, s'inclou un apartat de conclusions generals de l'estudi assenyalant les dades més rellevants que poden servir per a la reflexió i el treball en la millora del sector turístic de la comarca i un apartat de bibliografia amb alguns estudis internacionals, estatals i catalans de referència.

I. EL SECTOR TURÍSTIC I L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Paper de la indústria turística en l'economia europea.

El turisme està jugant un paper cada cop més rellevant en l'economia mundial. Així, des de 1997 s'ha reconegut en la Unió Europea el potencial del turisme per a generar creixement econòmic i ocupació.

El turisme a Europa es caracteritza pel domini dels mercats d'Espanya, Itàlia i França. Catalunya és una de les principals regions europees en recepció de turistes.

Un dels principals indicadors de la magnitud de la indústria turística són les persones ocupades en el sector, tant a nivell directe com el seu impacte en diversitat de serveis i professions lligades a altres activitats econòmiques. Per tant, la repercussió de l'activitat turística és notable, sobretot, en el transport, la construcció o el comerç al detall.

Davant el context de crisi econòmica on tots els sectors econòmics han sofert la crisi, el turisme tot i veure's afectat, ho ha fet amb menys intensitat que la resta d'activitats econòmiques. Cal distingir, a més, entre la crisi i els problemes estructurals de models turístics no adaptats a les necessitats del client.

Impacte de la conjuntura en el sector turístic.

En el darrer fòrum d'Exceltur es visualitza aquesta necessitat d'adaptació al nou temps, reclamant així, que el turisme contribueixi de manera més notable al creixement econòmic del país, per ser el sector referència del turisme mundial.

Des de diferents fòrums de debats del sector, s'ha considerat que el turisme depèn, en gran mesura, de la conjuntura econòmica però, alhora, els viatges esdevenen, cada cop més, un element de primera necessitat.

Tot i l'escenari general de crisi econòmica, en el 2010 es comença a observar dades positives de recuperació, la despesa estrangera creix un 2% en el 2010 fins els 49 mil milions d'euros. Es preveu, també, que al 2011 aquesta millora s'accentuarà.

L'escenari de previsió anticipa un creixement en el turisme a Europa del 3% en el 2011 i del 4% en el 2012. La previsió del creixement general, en el conjunt d'Europa, del Producte Interior Brut per als propers anys, albira un futur optimista per al sector.

Arribades i ingressos de turisme internacional.

Com ja s'ha mencionat, Espanya és una de les principals destinacions turístiques en el món. L'any 2009 Espanya va rebre 52,2 milions de turistes estrangers. Això fa que sigui el tercer Estat més visitat del món. Catalunya ocupa dins l'Estat una posició molt destacada: és la primera destinació espanyola del turisme estranger. Respecte anys anteriors, ha disminuït el volum de turistes internacionals, sent l'Estat amb la major disminució de turistes (-8,7%).

Taula 1. Arribada de turistes internacionals

	Sèries ¹	Milions		Variació	
		2008	2009	08/07	09/08
1. França	TF	79,2	74,2	-2,0	-6,3
2. Estats Units	TF	57,9	54,9	3,5	-5,3
3. Espanya	TF	57,2	52,2	-2,5	-8,7
4. Xina	TF	53,0	50,9	-3,1	-4,1
5. Itàlia	TF	42,7	43,2	-2,1	1,2
6. Regne Unit	TF	30,1	28,0	-2,4	-7,0
7. Turquia	TF	25,0	25,5	12,3	2,0
8. Alemanya	TF	24,9	24,2	1,9	-2,7
9. Malàsia	TCE	22,1	23,6	5,1	7,2
10. Mèxic	TF	22,6	21,5	5,9	-5,2

Font: OC-BL a partir de dades de l'Organització Mundial de Turisme

Un altre indicador que mesura la rellevància del sector turístic en l'economia d'un país és el volum d'ingressos observat per turisme internacional. Si en recepció de turistes, Espanya es situava com el tercer país més visitat, en volum d'ingressos es situava en el 2009 en segon lloc només per darrera dels Estats Units.

Taula 2. Ingressos per turisme internacional

	Milers de milions dòlars		Variació	
	2008	2009	08/07	09/08
1. Estats Units	110,0	93,9	13,5	-14,6
2. Espanya	61,6	53,2	6,9	-13,7
3. França	56,6	49,4	4,2	-12,7
4. Itàlia	45,7	40,2	7,2	-12,0
5. Xina	40,8	39,7	9,7	-2,9
6. Alemanya	40,0	34,7	11,1	-13,3
7. Regne Unit	36,0	30,0	-6,7	-16,6
8. Austràlia	24,8	25,6	11,0	3,4
9. Turquia	22,0	21,3	18,7	-3,2
10. Àustria	21,6	19,4	15,5	-10,1

Font: OC-BL a partir de dades de l'Organització Mundial de Turisme

La recent condició de bé de consum bàsic, juntament amb la recuperació econòmica de països veïns porten a la recuperació del sector. Aquesta recuperació, però, ha de venir acompanyada de la millora de l'oferta turística.

Recomanacions per al futur del sector.

La preocupació per l'entorn i la presa en consideració del sector per les darreres tendències de la venda turística han de ser els propers reptes a assolir per part del turisme català.

Sovint, la marca de Catalunya està associada a l'oci. Cal garantir progressivament la presència d'un compromís de responsabilitat social i ambiental en l'oferta turística.

L'adaptació a les noves característiques del client depèn també, de considerar les

¹ Acrònims de la taula 1 : TF: arribades de turistes internacionals en les fronteres (excepte visitants d'un dia); TCE: arribades de turistes internacionals en establiments col·lectius.

darreres tendències del turisme en les estratègies de promoció turística. L'aposta pel turisme de proximitat; el fenomen del turisme de baix cost o el turisme on-line en són un exemple.

És per això que experts en el sector recomanen que el sector turístic sigui un sector més important per als governs; la reivindicació de l'oferta vacacional en clau experimental; una major atenció al turista propi; un major lideratge polític i compromís empresarial i una gestió de proximitat aeroportuària intel·ligent.

**Polítiques
públiques de
promoció i
desenvolupament
turístic.**

En aquest sentit, des del ministeri de ciència i turisme s'està portant a terme el Plan de Turismo español 2020 i des de la Generalitat de Catalunya s'està redactant el Pla Estratègic del Turisme de Catalunya 2011-2015 on els eixos de treball s'encaminen cap a: la promoció, modernització d'infraestructures turístiques; desestacionalització de l'oferta turística ; promoció de l'eco turisme; potenciació de la marca Catalunya als mercats europeus i mundials; creació d'una línia de suport per a les empreses turístiques i la professionalització del sector.

Per aconseguir-ho, la inversió neta en promoció exterior per part del Ministeri durant el 2011 serà de 63 milions d'euros, dels que 47 correspondran a l'execució del Pla de Promoció Turística. Per part de la Generalitat, entre les primeres actuacions que es preveuen, destaca la inversió en campanyes publicitàries en el mercat interior, per tal d'atraure el visitant de proximitat.

És a dir, i citant al professor J. Antonio Duro, "Es el momento, sin embargo, de que el sector tenga el reconocimiento y el prestigio que se merece como locomotora económica del país y por su elevada competitividad internacional. Es hora ya de que la administración y los agentes reconozcan, de verdad y sin tapujos, sus méritos y se apoye de forma decidida al sector que nos saca las castañas del fuego. No tengamos ningún rubor en decir que, en lo económico, somos y seremos un país fundamentalmente turístico." J. Antonio Duro, professor de economia. Càtedra d'Economia Local i Regional. Universitat Rovira i Virgili. Suplement Dinero de 20 de febrer de 2011, La Vanguardia.

II. APROXIMACIÓ GENERAL AL SECTOR TURÍSTIC DEL BAIX LLOBREGAT

1. Macromagnituds econòmiques

El Producte Interior Brut és la macromagnitud més coneguda per a mesurar l'activitat econòmica i la que es pren com a referència per analitzar la situació econòmica d'un territori. El PIB, és el resultat d'agregar el valor afegit brut del conjunt de les branques d'activitat econòmica i els impostos nets sobre els productes.

El sector amb major pes en el Producte Interior Brut de la comarca és el sector serveis (representant més del 60% del total del PIB). L'activitat econòmica relacionada amb el sector turístic de la qual es disposa de dades del PIB a nivell comarcal és l'hostaleria.

Al Baix Llobregat, l'hostaleria suposa el 9,4% del PIB del sector serveis. Aquest pes s'ha vist reduït en relació amb l'any anterior i continua així la tendència de disminució de l'hostaleria en el conjunt del sector serveis de la comarca pel que fa al seu valor afegit. A Catalunya el pes de l'hostaleria en el sector terciari també ha baixat, tot i així es continua observant la diferència del pes d'aquesta activitat al Baix Llobregat i al conjunt de Catalunya.

Gràfic 1. Evolució del pes de l'hostaleria en el total del VAB dels serveis. Baix Llobregat i Catalunya (%)

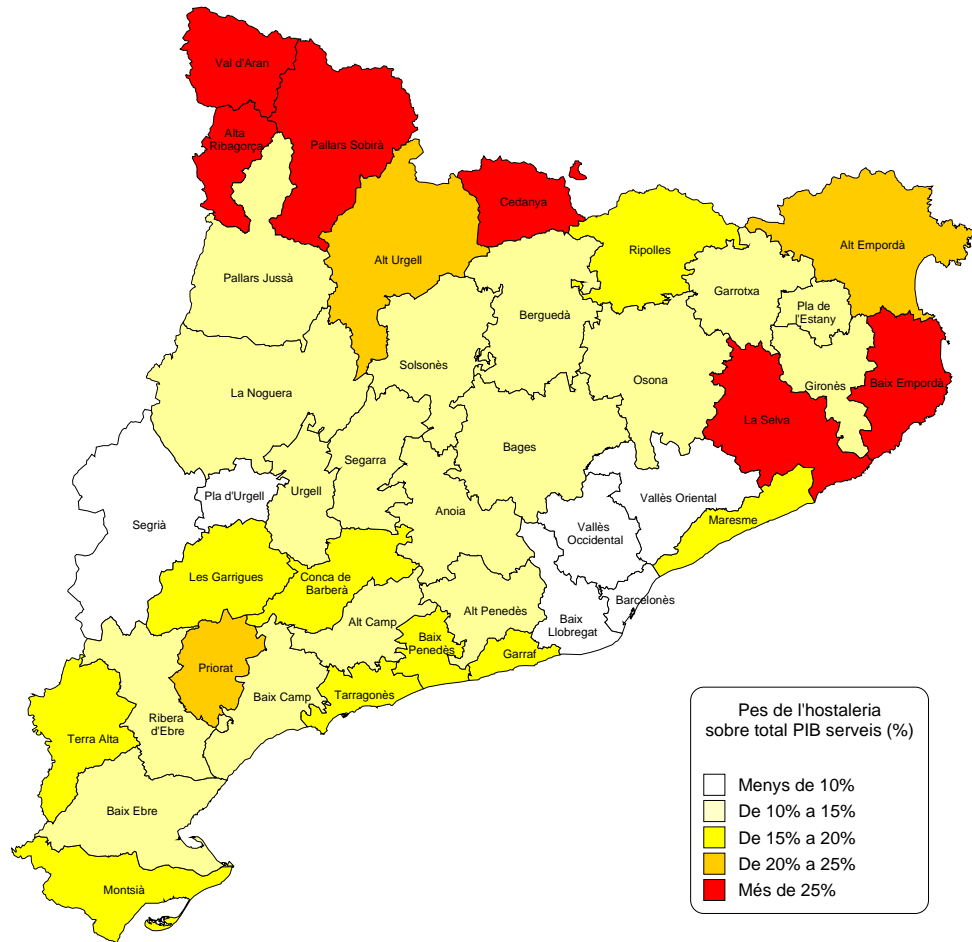
Des del 2006 disminueix el pes de l'hostaleria en el total del PIB del sector serveis.

Font: OC-BL, a partir de les dades de l'Anuari Econòmic Comarcal de Caixa Catalunya (2010)

Al mapa 1 es fa palès que el pes de l'hostaleria sobre el total del PIB del sector serveis no és homogeni en el conjunt de les comarques de Catalunya. Així, mentre en les comarques del Baix Llobregat, Vallès Oriental, Vallès Occidental o Barcelonès el pes de l'hostaleria no suposa el 10% del seu PIB de serveis, en comarques com la Cerdanya, la Selva, Baix Empordà, Pallars Sobirà o la Vall d'Aran el pes d'aquest subsector supera el 25% respecte el total del seu PIB del sector serveis, fet que mostra les diferències en l'estructura productiva d'aquests territoris.

Mapa 1. Pes de l'hostaleria sobre el total del PIB del sector serveis per comarques. 2009. (%)

Font: OC-BL, a partir de les dades de l'Anuari Econòmic Comarcal de Caixa Catalunya

2. Estructura productiva i mercat de treball

Activitats del sector turístic.

S'és conscient de l'ampli ventall d'activitats econòmiques directa i indirectament relacionades amb el turisme que es veuen afectades per l'evolució del sector. Tot i això, en aquest estudi es considera sector turístic la suma de tres activitats econòmiques -serveis d'allotjament, serveis de menjar i begudes i les activitats d'agències de viatges i operadors turístics- per tal de concretar l'anàlisi i limitar-ho, al màxim possible, a l'activitat estrictament relacionada a la indústria turística.

Elements d'anàlisi.

A continuació es presenten les dades agregades d'aquestes activitats per tal de comprovar de manera general la dimensió i evolució del sector turístic en el Baix Llobregat. La limitació de les dades a nivell comarcal en quant a l'estudi econòmic del sector turístic, ens concreta l'anàlisi en tres àmbits: estructura productiva (considerant els seus tres components: centres de cotització a la seguretat social, població assalariada i autònoma); atur i contractació registrada i expedients de regulació d'ocupació autoritzats.

Estructura productiva.

Al Baix Llobregat existeixen 2.097 centres de treball dedicats al sector turístic. Aquesta xifra suposa gairebé el 12% del total de centres del cotització del sector de la província de Barcelona i el 8% del conjunt de Catalunya. S'observa també com hi ha 19.050 persones ocupades a la comarca en aquest sector, el 74% de les quals són assalariades i el 26% autònomes.

Taula 3. Activitat econòmica de les activitats turístiques. Baix Llobregat. 4T 2010

	n	Variació anual		pes % / total província Barcelona	pes % / total Catalunya
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	2.097	91	4,5	11,9	7,9
Població assalariada	14.096	654	4,9	12,4	9,0
Població autònoma	4.954	42	0,9	14,0	9,4
Total població afiliada	19.050	696	3,8	12,7	9,1

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS

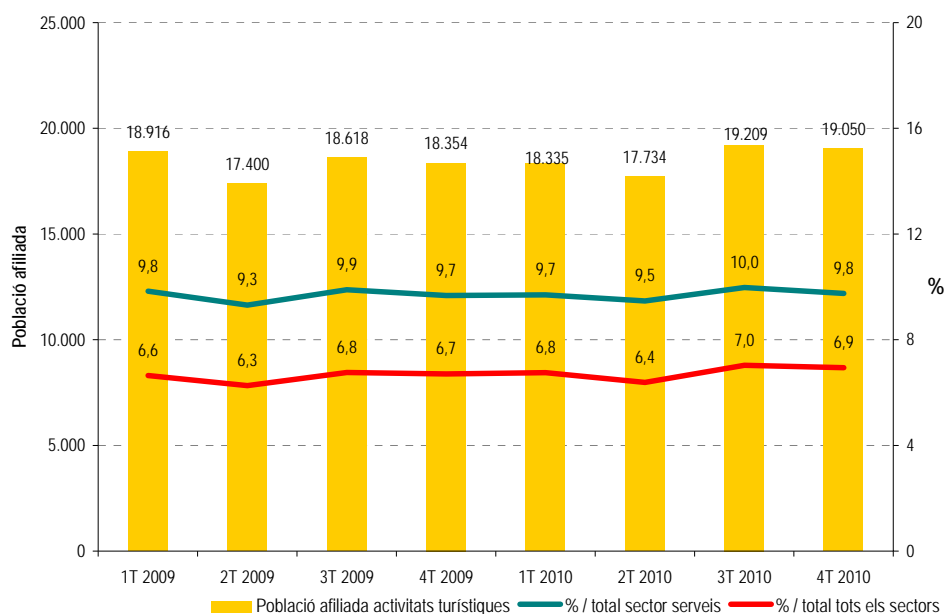
Estabilitat i pes de l'ocupació del sector turístic.

Respecte el 2009, ha augmentat el nombre de centres de cotització en un 4,5% i de la població afiliada en un 3,8%. Si s'observa l'evolució de la població ocupada en el sector turístic de manera trimestral, s'observa un descens de la població en el segon trimestre i un increment en el tercer. Tot i aquestes variacions, el número de persones afiliades en el sector es manté relativament estable en els darrers 8 trimestres observats.

La població afiliada del sector turístic suposa el 9,8% de la població ocupada del sector serveis i el 6,9% del total de la població ocupada del Baix Llobregat en el darrer trimestre de 2010. Si es comparen aquestes xifres amb les observades al conjunt de Catalunya i província de Barcelona, el pes del sector turístic en el conjunt dels sectors econòmics a la comarca és inferior.

La població ocupada al sector turístic a la comarca representa el 12,7% del total de la província i el 9,1% del total de Catalunya.

Gràfic 2. Evolució de l'afiliació (assalariada i autònoma) en activitats turístiques. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS

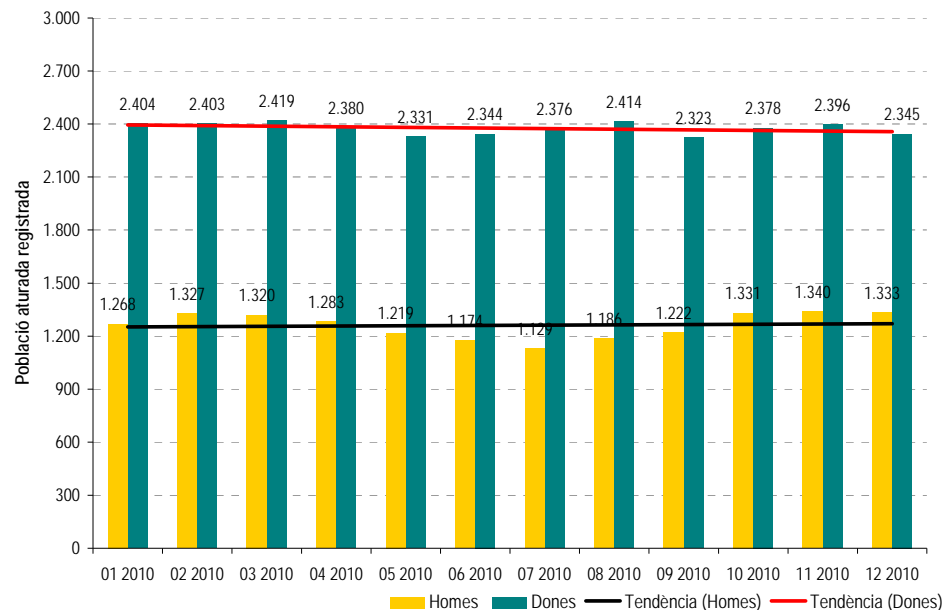
Distribució per sexes de la població ocupada.

L'aproximació de la distribució de la població ocupada en el sector turístic segons sexes, només es pot fer a través de les dades de contractació i atur registrat ja que no es publiquen dades de població afiliada desagregada per sexes.

La proporció de contractes signats per dones en les activitats turístiques, és aproximadament del 50% en el 2010 a la província de Barcelona. A part, no es pot concloure, per aquest indicador, que el conjunt de les activitats turístiques sigui un conjunt feminitzat, donat que si es compara aquesta proporció amb la del total de la contractació (conjunt de tots els sectors productius), la diferència és gairebé inexistent.

Si es mira per la banda de l'atur registrat però, es veu com les persones aturades en el 2010 del Baix Llobregat que tenien una ocupació anterior relacionada amb el sector turístic eren principalment dones (el 65%). A continuació es presenten les dades dels darrers 12 mesos que mostren com al llarg del 2010 l'atur disminueix en el cas dels homes sobretot en els mesos de juny i juliol, i en el cas de les dones en els mesos de maig i setembre. En l'últim mes de l'any però, només les dones han reduït el nombre d'inscrites a les oficines respecte al gener, ja que la xifra de registrats al desembre en el cas dels homes supera la que hi havia el primer mes de l'any.

Gràfic 3. Evolució de l'atur registrat per sexe activitats turístiques. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

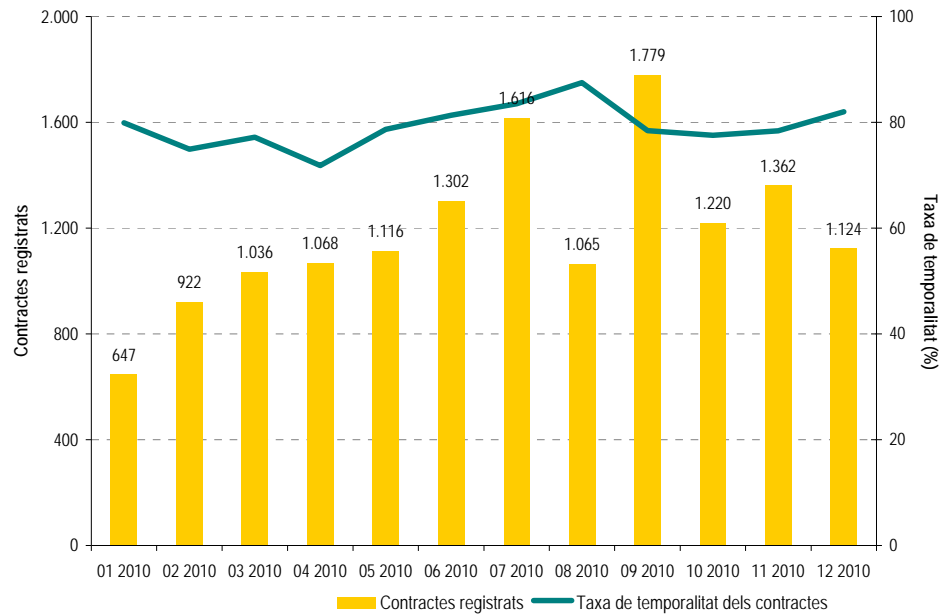
Estacionalitat de la contractació.

El fenomen de l'estacionalitat encara és més present en el registre de contractes realitzats en el sector turístic al Baix Llobregat. Així, al llarg del 2010, els mesos de juliol i setembre van ser els que més contractes van registrar (superant els 1.600 contractes signats per mes)². En quant a la temporalitat d'aquests contractes, les puntes on es troba una major proporció de contractes temporals són als mesos de

² En aquest punt cal aclarir que la disminució observada del nombre de contractes signats en el mes d'agost no respon a la disminució real de contractes signats sinó a altres fenòmens. Així, una part dels contractes signats en el mes d'agost es reflecteixen en els registres del mes de setembre.

juliol, agost i desembre (responent, en part, als mesos de major demanda de personal en el sector turístic).

Gràfic 4. Evolució de la contractació registrada activitats turístiques. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

Expedients de regulació d'ocupació.

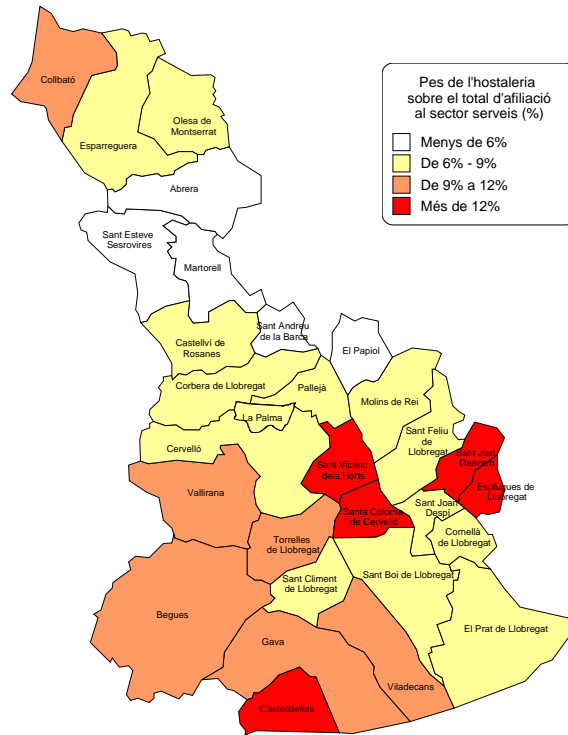
Un indicador per mesurar l'activitat i la salut d'un sector econòmic són els expedients de regulació d'ocupació autoritzats. Així, durant el 2010 es van autoritzar 7 expedients de regulació d'ocupació, que van afectar a 74 persones en el sector turístic (49 homes i 25 dones). Aquests expedients suposen l'1,8% del total d'expedients autoritzats en el 2010 a la comarca i el 0,5% del total de persones afectades. L'afectació dels expedients de regulació del sector turístic en el total del sector serveis suposa el 4,7% dels expedients i el 2,7% de persones afectades.

Els expedients d'activitats turístiques han baixat respecte a 2009, així com el nombre de persones afectades.

Distribució territorial de l'activitat turística.

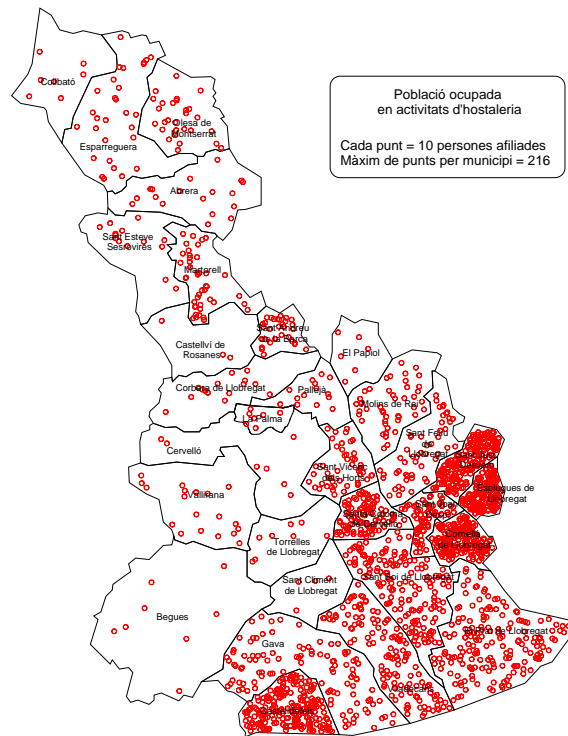
Pel que fa a la distribució territorial de les activitats turístiques, es poden observar diferències per municipis tant pel que fa a la concentració de població que treballa en aquest tipus d'activitats, com pel que fa al pes que té el turisme sobre el total de la població que treballa a cada municipi. El mapa 2 representa la proporció de població ocupada a l'hostaleria sobre el total de població del sector terciari de cada municipi. Cal dir però que poden haver municipis que tinguin un volum important de llocs de treball en activitats turístiques però que tinguin altre tipus d'activitats de serveis que facin disminuir el pes percentual sobre el total, com és el cas per exemple del Prat de Llobregat. El mapa 3 matisa aquest aspecte donant la distribució territorial dels llocs de treball en activitats turístiques, a on la intensitat de punts significa una major concentració d'aquest tipus d'activitat. Així, els municipis de la zona Delta de la comarca, especialment Castelldefels, i els municipis de la zona Centre com ara Cornellà de Llobregat i els del seu voltant, són els que concentren més llocs de treball en aquest sector.

Mapa 2. Pes de l'hostaleria sobre el total d'afiliació del sector serveis. Baix Llobregat. 2010

Font: OC-BL, a partir de les dades de l'INSS

Mapa 3. Distribució de la població ocupada en activitats d'hostaleria. Baix Llobregat. 2010

Font: OC-BL, a partir de les dades de l'INSS

III. LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES DEL SECTOR TURÍSTIC

1. Serveis d'allotjament

Què són?

Les categories que s'inclouen dins serveis d'allotjament corresponen al codi 55 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAEO9), són els hotels i allotjaments similars, allotjaments turístics i altres allotjaments de curta durada, càmpings i altres tipus d'allotjaments.

Pes en el sector turístic

La importància dels serveis d'allotjament en el conjunt del sector turístic és major en el conjunt de Catalunya que a la comarca del Baix Llobregat. Així, mentre a Catalunya el 9% dels centres de cotització del sector turístic corresponien als serveis d'allotjament, al Baix Llobregat aquests eren del 3,4%. Mentre el 5,6% del total de la població ocupada del sector turístic de la comarca ho estava en els serveis d'allotjament, a Catalunya aquesta proporció es situava en el 15,6%.

Taula 4. Activitat econòmica de serveis d'allotjament. Baix Llobregat. 4T 2010

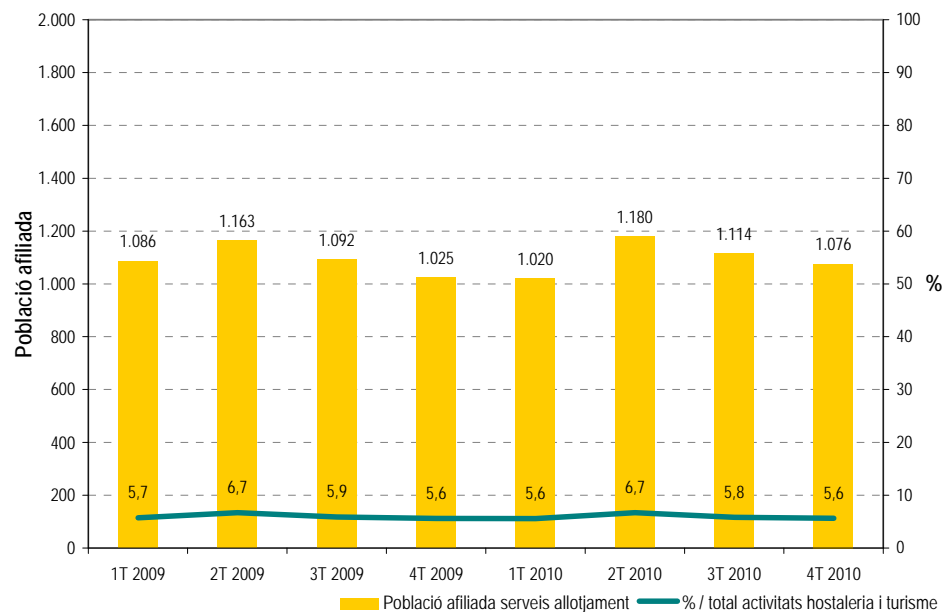
	n	Variació anual		% / total activitats hostaleria i turisme	% / total sector serveis
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	71	-3	-4,1	3,4	0,5
Població assalariada	998	-45	-4,3	7,1	0,7
Població autònoma	78	0	0,0	1,6	0,2
Total població afiliada	1.076	-45	-4,0	5,6	0,6

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS

Evolució i estacionalitat

Quant a l'evolució dels components que configuren l'estructura productiva dels serveis d'allotjament, disminueixen els centres de cotització i la població assalariada, mentre que es manté el nombre de persones del règim autònom. L'estacionalitat d'aquesta categoria es dona el segon trimestre de cada any que s'observa el major volum de població afiliada en aquesta categoria. El pes dels serveis d'allotjament en el sector turístic es manté estable en el període analitzat.

Gràfic 5. Evolució de l'afiliació (assalariada i autònoma) en serveis d'allotjament. Baix Llobregat

Font: Observatori de Turisme del Baix Llobregat, a partir de dades de l'INSS

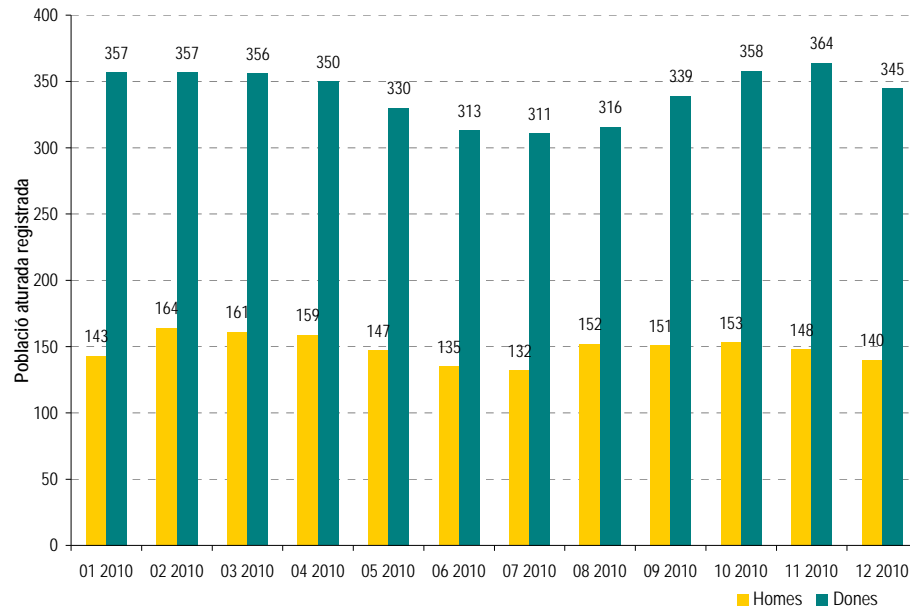
Autònoms i Assalariats

El 92,7% de la població afiliada en els serveis d'allotjament és assalariada. Aquest predomini de la població assalariada és constant al llarg del període analitzat.

Feminització i estacionalitat de l'atur

Considerant la distribució de persones anteriorment ocupades en aquesta categoria, el promig de persones aturades en el 2010 era de 490 les quals un 69,6% eren dones (aquesta asimetria en l'atur és la mateixa que l'asimetria observada en la contractació).

Gràfic 6. Evolució de l'atur registrat per sexe de serveis d'allotjament. Baix Llobregat

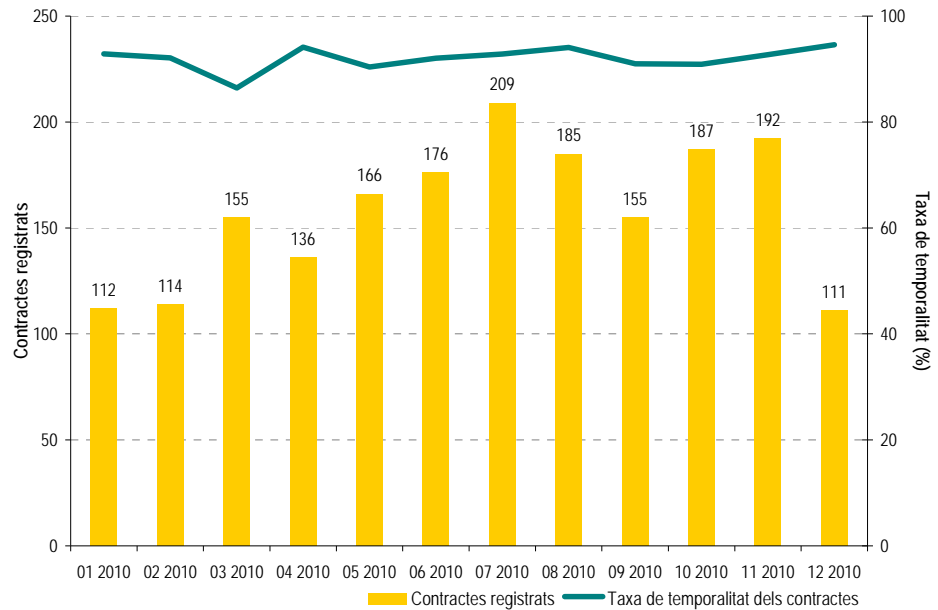

Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

Contractació i temporalitat

Els mesos del primer trimestre de l'any foren els que menys contractes registraren, tot i que és desembre el mes amb menys contractes registrats. En canvi, al juliol ha estat quan s'han signat més contractes (209) en els serveis d'allotjament. Respecte a la temporalitat dels contractes, aquesta és superior a l'observada en el conjunt de la comarca (si en el total de la comarca la temporalitat era del 86,9% en serveis d'allotjament aquesta és del 92%).

Gràfic 7. Evolució de la contractació registrada de serveis d'allotjament. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

2. Serveis de menjar i begudes

Què són?

Les categories que configuren serveis de menjar i begudes corresponen al codi 56 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAEO9), són els restaurants i establiments de menjar, la provisió de menjars preparats per a celebracions i altres serveis de menjars i establiments de begudes.

Pes en el sector turístic

Els serveis de menjar i begudes són la categoria de més importància en el sector turístic. En el conjunt de Catalunya el 87,1% dels centres de cotització del sector turístic corresponien als serveis de menjar i begudes, al Baix Llobregat aquests eren del 93,8%. Mentre el 92,3% del total de la població ocupada del sector turístic de la comarca ho estava en els serveis de menjar i begudes, a Catalunya aquesta proporció es situava en el 79,8%. Així, el pes dels serveis de menjar i begudes en el conjunt del sector turístic és menor en el conjunt de Catalunya que a la comarca del Baix Llobregat.

Taula 5. Activitat econòmica de serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat. 4T 2010

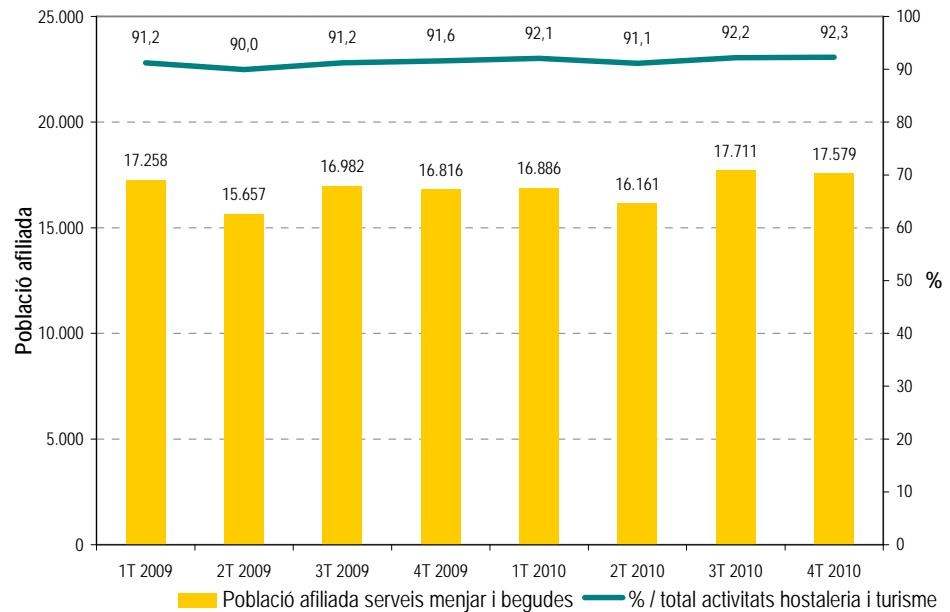
	n	Variació anual		% / total activitats hostaleria i turisme	% / total sector serveis
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	1.967	99	5,3	93,8	12,6
Població assalariada	12.838	717	5,9	91,1	8,4
Població autònoma	4.741	46	1,0	95,7	12,6
Total població afiliada	17.579	763	4,5	92,3	9,3

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS

Evolució i estacionalitat

En quant a l'evolució anual de l'estructura productiva dels serveis de menjar i begudes, augmenta en tots els seus components, destacant, en gran mesura, la població assalariada (respecte el 2009 la població assalariada en el servei de menjar i begudes va augmentar en 717 persones). Al conjunt de Catalunya els centres de cotització van augmentar en 292 i el conjunt de població afiliada en 2.716 tot i que amb menor intensitat que al Baix Llobregat.

Gràfic 8. Evolució de l'afiliació (assalariada i autònoma) en serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat

Font: Observatori de Turisme del Baix Llobregat, a partir de dades de l'INSS

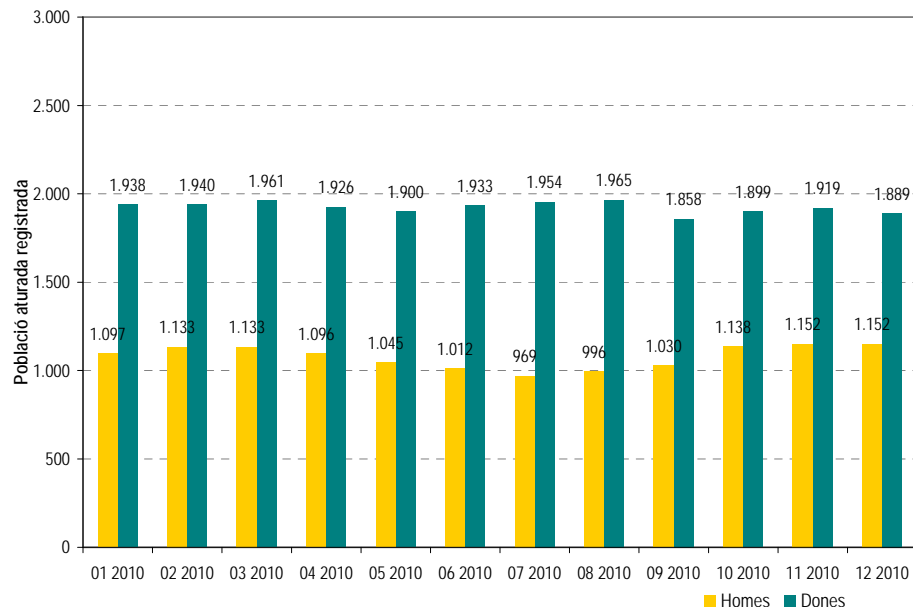
Autònoms i Assalariats

Més del 72% de la població ocupada en serveis de menjar i begudes és població assalariada. En els darrers 8 trimestres, la proporció autònoms i assalariats s'ha mantingut estable.

Feminització i estacionalitat de l'atur

El 64% de les persones aturades ocupades anteriorment en els serveis de menjar i begudes eren dones. A diferència dels serveis d'allotjament, gairebé no s'observa estacionalitat en l'atur femení.

Gràfic 9. Evolució de l'atur registrat per sexe de serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat

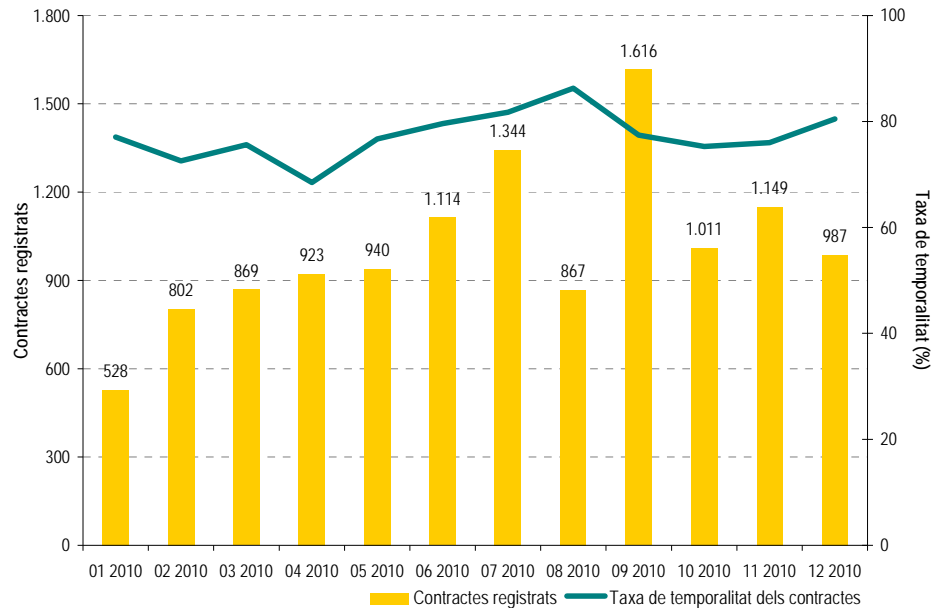
Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

Contractació i temporalitat

Va ser als mesos de juliol i setembre que es van signar més contractes al llarg del 2010 a la comarca. La mitjana de contractes temporals en els serveis de menjar i begudes va ser del 77%, en cap mes el percentatge de contractes temporals

supera al percentatge de temporalitat del total de contractes de la comarca.

Gràfic 10. Evolució de la contractació registrada de serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

3. Agències de viatges i operadors turístics

Què són?

Les categories que s'engloben dins d'agències i operadors turístics corresponen al codi 79 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAEO9), són les activitats de les agències de viatges i operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.

Pes en el sector turístic

Les agències de viatges i els operadors turístics són els serveis amb menys pes del sector turístic. En el conjunt de Catalunya el 4% dels centres de cotització del sector turístic corresponien a les agències de viatges i operadors turístics. Al Baix Llobregat, aquests eren el 2,8%. Mentre el 2% del total de la població ocupada del sector turístic de la comarca ho estava en les agències i operadors turístics, a Catalunya aquesta proporció es situava en el 4,5%. Així, el pes de les agències i operadors turístics en el conjunt del sector turístic és major en el conjunt de Catalunya que a la comarca del Baix Llobregat.

Taula X. Activitat econòmica d'agències i operadors turístics. Baix Llobregat. 4T 2010

	n	Variació anual		% / total activitats hostaleria i turisme	% / total sector serveis
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	59	-6	-9,2	2,8	0,4
Població assalariada	260	-117	-31,0	1,8	0,2
Població autònoma	135	-1	-0,7	2,7	0,4
Total població afiliada	395	-118	-23,0	2,1	0,2

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS

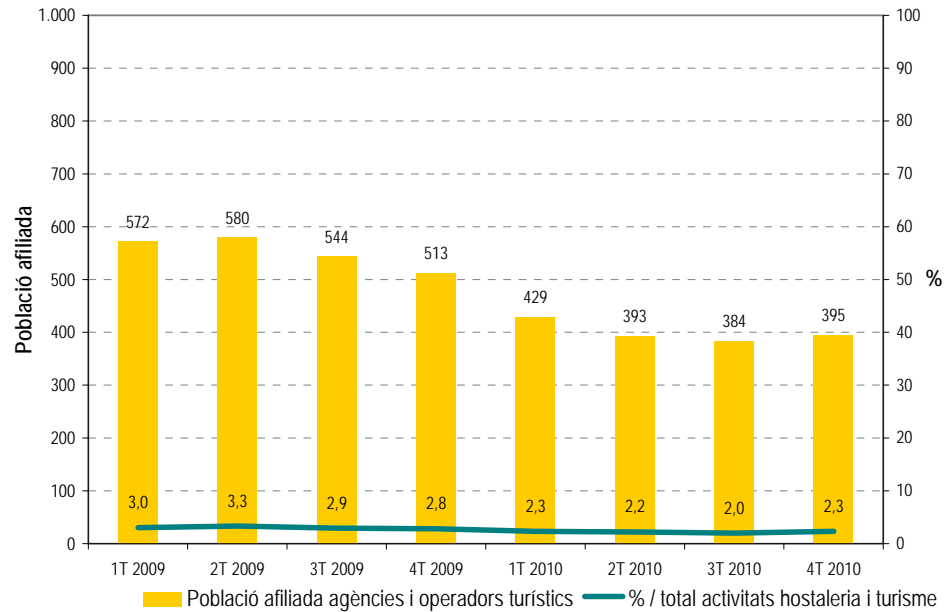
Evolució

Tant a la comarca com al conjunt de Catalunya han disminuït els centres de cotització i la població afiliada a les agències i operadors turístics. Aquest descens, però, ha estat molt més acusat al Baix Llobregat.

Autònoms i Assalariats

El 70,6% de la població ocupada en agències de viatges i operadors turístics és assalariada. En el quart trimestre de 2010 la proporció de població autònoma era del 34,2% del conjunt de la població ocupada.

Gràfic 11. Evolució de l'afiliació (assalariada i autònoma) en agències i operadors turístics. Baix Llobregat

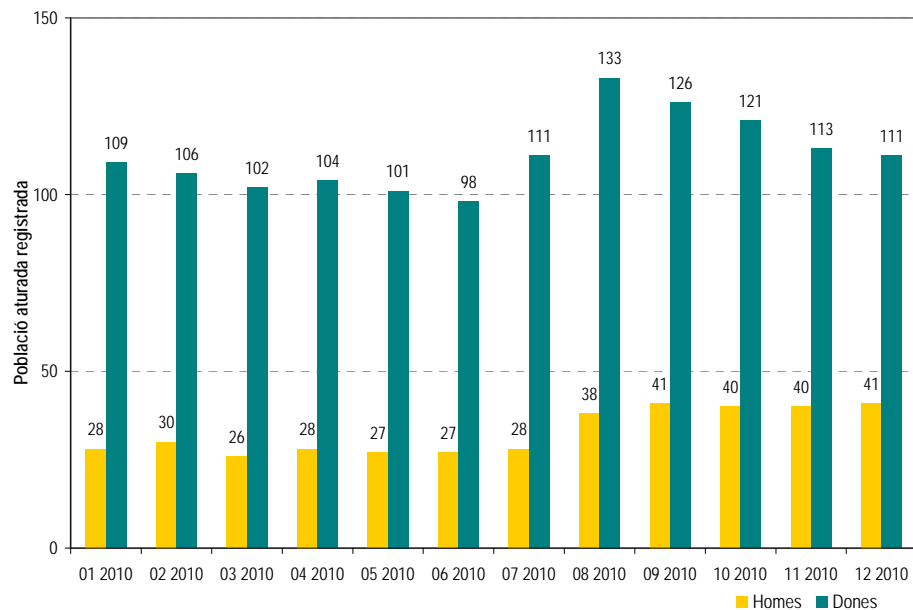

Font: Observatori de Turisme del Baix Llobregat, a partir de dades de l'INSS

Feminització i estacionalitat de l'atur

El 77,2% de les persones aturades anteriorment ocupades en les agències de viatges i operadors turístics eren dones. Els darrers mesos de l'any (d'agost a desembre) són els que presenten un major nombre de persones aturades en aquesta activitat.

Gràfic 12. Evolució de l'atur registrat per sexe d'agències i operadors turístics. Baix Llobregat

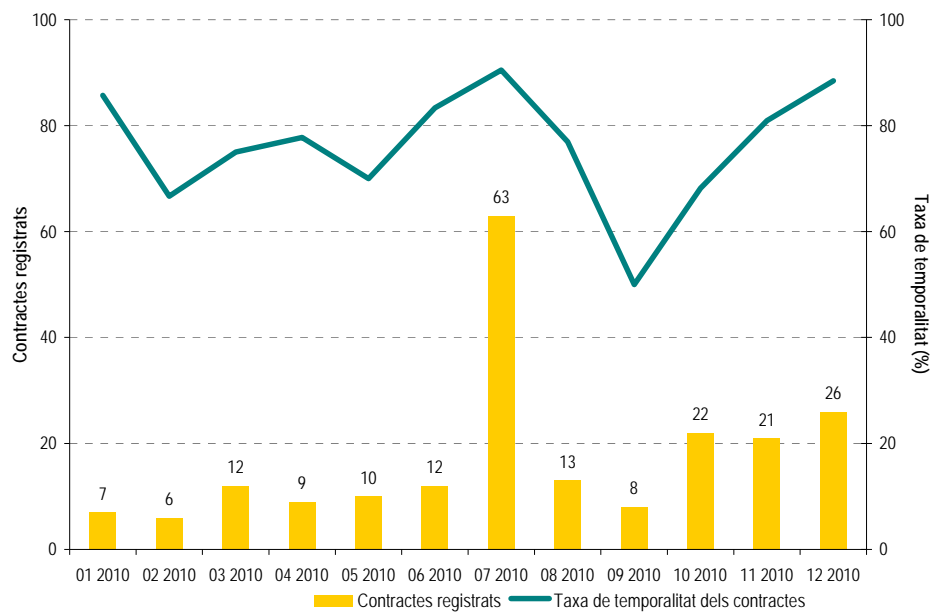
Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

El mes de juliol ha estat el que més contractes es van signar al llarg del 2010 a la comarca. El promig de la taxa de temporalitat contractual és inferior a la del

Contractació i temporalitat

conjunt de la temporalitat de la comarca (76% en agències i operadors turístics, 87% total de temporalitat). Juliol és l'únic més on la taxa de temporalitat d'agències de viatges supera a la del conjunt de la comarca. Els mesos de setembre i octubre són els que presenten una taxa de temporalitat menor.

Gràfic 13. Evolució de la contractació registrada d'agències i operadors turístics. Baix Llobregat

Font: OC-BL, a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació

IV. CONCLUSIONS

Des del darrer trimestre de 2008, l'Observatori publica els informes trimestrals d'ocupació hotelera on es sintetitza la informació resultant de les enquestes d'ocupació que s'envien mensualment a tots els establiments hotelers de la comarca. En aquests informes es publica informació referent a l'oferta i demanda dels establiments hotelers i apartaments del Baix Llobregat.

Per completar aquesta informació i continuar amb l'estudi i anàlisi del sector turístic es va considerar la realització d'un informe del sector que estigués centrat en dades econòmiques i de mercat de treball, per tal d'aproximar-se al paper del turisme en l'economia de la comarca.

Segons les dades d'aquest informe, el 9,4% del Producte Interior Brut del sector serveis del Baix Llobregat correspon a l'hostaleria. El 6,9% del total de la població ocupada en el 2010 ho estava en el sector turístic. L'estructura productiva i la contractació ha augmentat, i l'atur ha disminuït. Com en el conjunt de Catalunya, el comportament de l'estructura productiva del conjunt de l'economia del Baix Llobregat ha estat pitjor que l'observat en el sector turístic.

Si es comparen aquestes dades amb les observades en el conjunt de Catalunya, s'observa com el pes de l'hostaleria a la comarca és menor, tant respecte al Producte Interior Brut de la comarca com en la població ocupada en el sector turístic. No cal oblidar, però, la dimensió de la comarca (una de les més poblades de Catalunya) i la complexitat i diversitat de la seva economia (on el pes de serveis en el PIB és inferior al conjunt de Catalunya i indústria i construcció tenen un pes superior).

Respecte les activitats concretes del sector turístic: serveis d'allotjament; serveis de begudes i agències de viatges i operadors turístics, són els serveis de menjar i begudes les que tenen més pes a la comarca en quant a població ocupada.

En l'observació del conjunt de Catalunya, els pesos d'aquestes activitats no són els mateixos que en el cas de la comarca: en l'àmbit català, els serveis d'allotjament i agències de viatges incrementen el seu pes respecte el de serveis de menjar i begudes, tot i que aquesta continua sent l'activitat amb major pes de població ocupada.

En resum, el sector del turisme és un dels principals motors de l'economia espanyola i catalana, i el seu paper adquireix cada cop més rellevància a escala mundial. La comarca del Baix Llobregat, tot i tenir una importància menor en aquest sector en comparació amb altres zones del territori català, concentra més de 19.050 llocs de treball en activitats d'aquest sector, sense tenir en compte les activitats relacionades. Això suposa un 12,7% del total de llocs de treball de la província de Barcelona i un 9,1% dels llocs de treball del sector turístic de Catalunya.

A continuació s'adjunten les referències dels documents emprats per a la realització de l'informe que poden servir d'aproximació al paper del sector turístic en l'economia. S'inclou també l'enllaç a les ponències del darrer fòrum Exceltur".

BIBLIOGRAFIA

- European Travel Commission: European Tourism in 2010: Trends & Prospects (Q4/2010). February 2011.
<http://www.etc-corporate.org/resources/uploads/ETC-%20Feb%202011%20Trends%20and%20Outlook-final.pdf>
- Eurostat. "Slow recovery of the tourist accommodation sector in 2010. Tourism in Europe: first results for 2010." Statistics in focus 6/2011.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-11-006/EN/KS-SF-11-006-EN.PDF
- World Tourism Organization. UNWTO. Tourism Highlights. 2010 Edition.
http://192.168.0.17/service/home/-/UNWTO_Highlights10_en_HR.pdf?auth=co&loc=ca&id=21908&part=2
- Generalitat de Catalunya. QSR. Observatori Turisme. 2010.
http://www.gencat.cat/diue/doc/doc_77451206_1.pdf

Articles:

- Aintzane Gastesi: "La recuperación pone a prueba al turismo" Suplement Dinero, 20 de febrer 2011, La Vanguardia (pàgines 2-3).
- Aintzane Gastesi: "España, paraíso del "low-cost"" Suplement Dinero, 20 de febrer 2011, La Vanguardia (pàgina 4).
- Jordi Clos: "El camino de la especialización" Suplement Dinero, 20 de febrer 2011, La Vanguardia (pàgina 6).
- J. Antonio Duro: "Buenas expectativas para años venideros". Suplement Dinero, 20 de febrer 2011, La Vanguardia (pàgina 7).
- Mauricio Prieto: "La (r)evolución de los viajes on-line". Suplement Dinero, 20 de febrer 2011, La Vanguardia (pàgina 8).
- Jordi Bagó i Mons: "Fuerte cambio en el escenario tradicional". Suplement Dinero, 20 de febrer 2011, La Vanguardia (pàgina 9).

Altres enllaços recomanats:

- Material del 5è. Fòrum Exceltur:
http://vforo.exceltur.org/pdf/15_Reflexiones_clave.pdf